P9_TA(2020)0006

Izstāšanās līgumā iekļauto noteikumu par pilsoņu tiesībām īstenošana un uzraudzība

Eiropas Parlamenta 2020. gada 15. janvāra rezolūcija par Izstāšanās līgumā iekļauto noteikumu par pilsoņu tiesībām īstenošanu un uzraudzību (2020/2505(RSP))

(2021/C 270/02)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES) un Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD),

— ņemot vērā 2000. gada 7. decembrī pieņemto Eiropas Savienības Pamattiesību hartu ("Harta"), kas tika izsludināta 2007. gada 12. decembrī Strasbūrā un stājās spēkā ar Lisabonas līguma stāšanos spēkā 2009. gada decembrī,

— ņemot vērā 2017. gada 5. aprīļa rezolūciju par sarunām ar Apvienoto Karalisti saistībā ar tās paziņojumu par nodomu izstāties no Eiropas Savienības ([1]), 2017. gada 3. oktobra rezolūciju par pašreizējo stāvokli sarunās ar Apvienoto Karalisti ([2]), 2017. gada 13. decembra rezolūciju par pašreizējo stāvokli sarunās ar Apvienoto Karalisti ([3]), 2018. gada 14. marta rezolūciju par vadlīnijām ES un Apvienotās Karalistes turpmāko attiecību satvara veidošanai ([4]) un 2019. gada 18. septembra rezolūciju par pašreizējo stāvokli saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES ([5]),

— ņemot vērā Eiropadomes (50. pants) 2017. gada 29. aprīļa pamatnostādnes saistībā ar Apvienotās Karalistes paziņojumu saskaņā ar LES 50. pantu un pielikumu Padomes 2017. gada 22. maija Lēmumam ar norādēm sarunām par līgumu ar Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, kurā noteikta kārtība attiecībā uz tās izstāšanos no Eiropas Savienības,

— ņemot vērā Eiropadomes (50. pants) 2017. gada 15. decembra pamatnostādnes un pielikumu Padomes 2018. gada 29. janvāra Lēmumam, ar kuru papildina Padomes 2017. gada 22. maija Lēmumu, ar ko pilnvaro sākt sarunas ar Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti par līgumu, kurā nosaka tās izstāšanās kārtību no Eiropas Savienības,

— ņemot vērā 2017. gada 8. decembra kopīgo ziņojumu, ko sniedza Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes valdības sarunu vadītāji par panākto progresu sarunu 1. posmā saskaņā ar LES 50. pantu organizētajās sarunās par Apvienotās Karalistes sakārtotu izstāšanos no Eiropas Savienības,

— ņemot vērā projektu Līgumam par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas, ko Eiropadome apstiprināja 2018. gada 25. novembrī, un paziņojumus, kas iekļauti minētā datuma Eiropadomes sanāksmes protokolā,

— ņemot vērā projektu Līgumam par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas, ko Eiropadome apstiprināja 2019. gada 17. oktobrī ("Izstāšanās līgums") ([6]),

— ņemot vērā 2019. gada 19. decembrī Apvienotās Karalistes parlamentam iesniegto Izstāšanās līguma likumprojektu,

— ņemot vērā politisko deklarāciju, kurā izklāstīts Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes turpmāko attiecību satvars ([7]),

— ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,

([1]) OV C 298, 23.8.2018., 24. lpp.
([2]) OV C 346, 27.9.2018., 2. lpp.
([3]) OV C 369, 11.10.2018., 32. lpp.
([4]) OV C 162, 10.5.2019., 40. lpp.
([5]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0016.
([6]) OV C 384 I, 12.11.2019., 1. lpp.
([7]) OV C 384 I, 12.11.2019., 178. lpp.

Trešdiena, 2020. gada 15. janvāris

A. tā kā Eiropas Parlaments pārstāv visus Eiropas Savienības (ES) pilsoņus un gan pirms, gan pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES rīkosies, lai aizsargātu viņu intereses;

B. tā kā pašlaik apmēram 3,2 miljoni pilsoņu no pārējām 27 dalībvalstīm (ES-27) pastāvīgi uzturas Apvienotajā Karalistē un 1,2 miljoni Apvienotās Karalistes pilsoņu pastāvīgi uzturas ES-27 valstīs; tā kā šie pilsoņi izvelējās uzturēties citā dalībvalstī, pamatojoties uz savām tiesībām saskaņā ar ES tiesību aktiem un ar izpratni, ka viņi varēs baudīt šīs tiesības visa mūža garumā;

C. tā kā vēl ir arī 1,8 miljoni Ziemeļīrijā dzimušu iedzīvotāju, kuri saskaņā ar Lielās piektdienas vienošanos ir tiesīgi saņemt Īrijas pilsonību un tādējādi arī ES pilsonību un ES pilsoņu tiesības vietā, kurā tie uzturas;

D. tā kā ES un Apvienotā Karaliste saskaņā ar Izstāšanās līguma otro daļu ir vienojušās par visaptverošu un abpusēju pieeju to ES-27 pilsoņu tiesību aizsardzībai, kuri dzīvo Apvienotajā Karalistē, un to Apvienotās Karalistes pilsoņu tiesību aizsardzībai, kuri dzīvo ES-27;

E. tā kā Apvienotā Karaliste ar ES pilsoņu uzturēšanās statusa nostiprināšanas shēmu sākusi īstenot Izstāšanās līguma noteikumus par uzturēšanās dokumentu izdošanu;

F. tā kā vairākām no ES-27 dalībvalstīm vēl jāpieņem tiesību akti par to, kā tās paredz īstenot Izstāšanās līguma 18. pantu par uzturēšanās dokumentu izdošanu;

G. tā kā Izstāšanās līgumā paredzētā pārejas perioda beigās Apvienotās Karalistes pilsoņi vairs nevarēs izmantot tiesības, kas viņiem bija saskaņā ar LESD 20. pantu, jo īpaši tiesības brīvi pārvietoties, ja vien ES un Apvienotā Karaliste par savām turpmākajām attiecībām nevienosies citādi;

H. tā kā saskaņā ar Izstāšanās līguma 132. pantu pārejas periodu var pagarināt vienīgi ar pirms 2020. gada 1. jūlija pieņemtu atsevišķu lēmumu;

Izstāšanās līguma otrā daļa

1. uzskata, ka Izstāšanās līguma otrā daļa ir taisnīga un līdzsvarota;

2. atzīmē Izstāšanās līguma otrajā daļā paredzēto, ka;

— visi ES-27 pilsoņi, kuri likumīgi uzturas Apvienotajā Karalistē, un Apvienotās Karalistes pilsoņi, kuri likumīgi uzturas kādā ES-27 dalībvalstī, kā arī viņu attiecīgie ģimenes locekļi izstāšanās brīdī varēs izmantot visas Izstāšanās līgumā paredzētās tiesības, kā noteikts ES tiesību aktos un kā tās interpretējusi Eiropas Savienības Tiesa (EST);

— Izstāšanās līgums aizsargās pilsoņu tuvākos ģimenes locekļus un personas, kuras ir ilgstošās attiecībās ar tiem un kuras pašlaik uzturas ārpus uzņēmējvalsts, un šī aizsardzība attieksies arī uz ārpus uzņēmējvalsts turpmāk dzimušiem bērniem;

— tiks saglabātas visas sociālā nodrošinājuma tiesības saskaņā ar ES tiesību aktiem, tostarp visu pārvedamo pabalstu pārvešana,

— pilsoņu tiesību saglabāšana tiks garantēta visu viņu mūžu,

— administratīvās procedūras Izstāšanās līguma otrās daļas īstenošanai būs pārredzamas, raitas un vienkāršotas, savukārt veidlapas būs īsas, vienkāršas un lietotājdraudzīgas;

— Izstāšanās līguma noteikumi par pilsoņu tiesībām tiks iekļauti Apvienotās Karalistes tiesību aktos un šīm tiesībām būs tieša iedarbība;

Pilsoņu tiesības pārejas periodā

3. atzīmē, ka pārejas periodā, kas beidzas 2020. gada 31. decembrī, Komisijai saskaņā ar Izstāšanās līguma 131. pantu būs jāuzrauga šā līguma otrās daļas īstenošana, tostarp pieteikumu iesniegšanas shēmas, kas gan Apvienotajā Karalistē, gan ES-27 dalībvalstīs izveidotas saskaņā ar tā 19. pantu;

4. norāda, ka pārejas periodā gan ES-27 pilsoņiem attiecībā uz Apvienoto Karalisti, gan arī Apvienotās Karalistes pilsoņiem attiecībā uz ES-27 vēl arvien būs tiesības uz brīvu pārvietošanos, kas izriet no LESD 20. panta un attiecīgajiem ES tiesību aktiem;

5. atgādina, ka pārejas periodā Komisija būs atbildīga par to, lai tiktu nodrošināta brīvas pārvietošanās tiesību ievērošana gan Apvienotajā Karalistē, gan ES-27, un prasa Komisijai piešķirt pietiekamus resursus, lai izmeklētu un atrisinātu visus šo tiesību neievērošanas gadījumus, jo īpaši gadījumus, kad ES-27 pilsoņi vai Apvienotās Karalistes pilsoņi tiek diskriminēti;

6. uzsver, ka pārejas periods ir īsāks, nekā sākotnēji domāts; tāpēc aicina ES un Apvienoto Karalisti prioritārā kārtā praksē īstenot tos Izstāšanās līguma aspektus, kas saskaņā ar tā otro daļu attiecas uz pilsoņiem un viņu tiesībām;

Izstāšanās līguma otrās daļas īstenošana

7. uzsver, ka, pieņemot lēmumu par piekrišanu Izstāšanās nolīgumam, tiks ņemta vērā gūtā pieredze un sniegtās garantijas saistībā ar Izstāšanās līguma galveno noteikumu īstenošanu, īpaši attiecībā uz to, kā Apvienotā Karaliste īsteno ES pilsoņu uzturēšanās statusa nostiprināšanas shēmu;

8. norāda uz lielo skaitu tādu pieteikumu iesniedzēju saskaņā ar ES pilsoņu uzturēšanās statusa nostiprināšanas shēmu, kuriem ir piešķirts tikai nenostiprinātais statuss; atgādina, ka no tā var izvairīties, ja Apvienotā Karaliste izvēlas administratīvu procedūru, kurai ir deklarēšanas raksturs, kā to pieļauj Izstāšanās līguma 18. panta 4. punkts; tāpēc mudina gan Apvienoto Karalisti pārskatīt savu pieeju, gan arī ES-27 dalībvalstis izvēlēties deklarēšanas procedūru, kā paredzēts 18. panta 4. punktā;

9. pauž nopietnas bažas par nesenajiem un pretrunīgajiem paziņojumiem saistībā ar tiem ES-27 pilsoņiem Apvienotajā Karalistē, kuri nokavēs 2021. gada 30. jūnija termiņu, lai pieteiktos ES pilsoņu uzturēšanās statusa nostiprināšanas shēmai; norāda, ka šie paziņojumi attiecīgajiem iedzīvotājiem ir radījuši nevajadzīgu nenoteiktību un satraukumu; mudina Apvienotās Karalistes valdību viest skaidrību par to, kā tā piemēros Izstāšanās līguma 18. panta 1. punkta otrās daļas d) apakšpunktu, jo īpaši attiecībā uz to, ko tā uzskata par "saprātīgu pamatojumu" termiņa neievērošanai;

10. norāda, ka lielāka noteiktība un lielāka drošības sajūta ES-27 pilsoņiem Apvienotajā Karalistē tiktu radīta, ja viņiem izsniegtu fizisku dokumentu, kas apliecinātu viņu tiesības uzturēties Apvienotajā Karalistē pēc pārejas perioda beigām; atkārtoti norāda, ka šāda fiziska apliecinājuma trūkums vēl vairāk palielinās risku, ka ES-27 iedzīvotājus diskriminēs iespējamie darba devēji vai mājokļu izīrētāji, kuri varētu vēlēties izvairīties no papildu administratīvā sloga, ko rada pārbaudes tiešsaistē, vai kļūdaini baidītos par iespēju nonākt nelikumīgā situācijā;

11. turpina paust bažas par ES pilsoņu uzturēšanās statusa nostiprināšanas shēmas nodrošināto personas apliecību skenēšanas pakalpojumu ierobežoto skaitu, par sniegtās palīdzības ierobežoto ģeogrāfisko izplatību Apvienotajā Karalistē un par palīdzības līmeni gados vecākiem un neaizsargātiem iedzīvotājiem, tostarp tiem, kuriem var būt grūtības rīkoties ar digitālām lietojumprogrammām;

12. pauž bažas par to, kādu ir ierosināts izveidot Izstāšanās līguma 159. pantā paredzēto Apvienotās Karalistes neatkarīgo iestādi; sagaida, ka Apvienotā Karaliste nodrošinās šīs iestādes patiesu neatkarību; šajā sakarībā atgādina, ka iestādei būtu jāsāk darboties pirmajā dienā pēc pārejas perioda beigām;

13. no Apvienotās Karalistes valdības sagaida skaidrību jautājumā par Apvienotās Karalistes ES pilsoņu uzturēšanās statusa nostiprināšanas shēmas piemērojamību attiecībā uz ES-27 pilsoņiem Ziemeļīrijā, kuri nav pieprasījuši Apvienotās Karalistes pilsonību saskaņā ar Lielās piektdienas vienošanos;

14. atkārtoti pauž apņemšanos cieši uzraudzīt, kā ES-27 dalībvalstis attiecībā uz to teritorijā dzīvojošo Apvienotās Karalistes pilsoņu tiesībām īsteno Izstāšanās līguma otro daļu, jo īpaši 18. panta 1. un 4. punktu;

15. mudina ES-27 dalībvalstis īstenot pasākumus, ar kuriem radītu juridisko noteiktību ES-27 dzīvojošiem Apvienotās Karalistes pilsoņiem; atgādina par savu nostāju, ka ES-27 vajadzētu īstenot konsekventu un dāsnu pieeju, aizsargājot šajās dalībvalstīs dzīvojošo Apvienotās Karalistes pilsoņu tiesības;

16. aicina Apvienoto Karalisti un ES-27 dalībvalstis pastiprināt centienus, lai palielinātu iedzīvotāju informētību par sekām, ko radīs Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES, un sākt vai pastiprināt mērķtiecīgas informācijas kampaņas, lai informētu visus pilsoņus, uz kuriem attiecas Izstāšanās līgums, par viņu tiesībām un jebkādām iespējamām izmaiņām viņu statusā;

Pilsoņu tiesības turpmākajās ES un Apvienotās Karalistes attiecībās

17. atzinīgi vērtē politiskajā deklarācijā par ES un Apvienotās Karalistes turpmāko attiecību satvaru pausto apņemšanos, proti, šīm attiecībām gan šobrīd, gan nākotnē vajadzētu būt Savienības un Apvienotās Karalistes pilsoņu interesēs;

18. šajā sakarībā pauž nožēlu par Apvienotās Karalistes paziņojumu, ka princips par personu brīvu pārvietošanos starp Savienību un Apvienoto Karalisti vairs netiks piemērots; uzskata, ka ikvienā nolīgumā par turpmākajām attiecībām starp ES un Apvienoto Karalisti būtu jāiekļauj vērienīgi noteikumi par personu pārvietošanos; atkārtoti norāda, ka šīm tiesībām vajadzētu būt samērīgām ar turpmākās sadarbības pakāpi citās jomās; atgādina, ka brīvas pārvietošanās tiesības ir arī tieši saistītas ar trim pārējām brīvībām, kas ir iekšējā tirgus neatņemama sastāvdaļa, un tām ir īpaša nozīme attiecībā uz pakalpojumiem un profesionālo kvalifikāciju;

19. mudina garantēt turpmākas tiesības brīvi pārvietoties visā ES tiem Apvienotās Karalistes pilsoņiem, uz kuriem attiecas Izstāšanās līgums, kā arī tiesības visa mūža garumā atgriezties Apvienotajā Karalistē vai ES tiem pilsoņiem, uz kuriem attiecas Izstāšanās līgums; aicina ES-27 dalībvalstis nodrošināt, ka balsstiesības rezidences vietas valsts vietējās vēlēšanās tiek piešķirtas visiem pilsoņiem, uz kuriem attiecas Izstāšanās līgums;

20. atgādina, ka daudzi Apvienotās Karalistes pilsoņi — gan tie, kas dzīvo Apvienotajā Karalistē, gan tie, kas dzīvo ES-27, — ir stingri iebilduši pret to tiesību zaudēšanu, kuras viņiem pašlaik ir saskaņā ar LESD 20. pantu; ierosina, ka ES-27 varētu pārbaudīt, kā to ierobežot saskaņā ar ES primārajiem tiesību aktiem, vienlaikus pilnībā ievērojot savstarpības, vienlīdzības, simetrijas un nediskriminācijas principu;

21. atgādina, ka 164. pantā minētā Apvienotā komiteja ir atbildīga par Izstāšanās līguma īstenošanu un piemērošanu;

22. uzskata, ka lietderīga būtu Eiropas Parlamenta un Apvienotās Karalistes parlamenta kopīgi īstenota kontrole pār Izstāšanās līguma īstenošanu un piemērošanu un atzinīgi vērtētu kopīgu struktūru izveidi šajā nolūkā;

o

o o

23. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Eiropadomei, Padomei, Komisijai, dalībvalstu parlamentiem un Apvienotās Karalistes valdībai.